

2015. godina kroz našu prizmu

Godišnji izvještaj

Gradanska alijansa

Civic Alliance - Aleanca qytetare

2015. godina kroz našu prizmu

Građanska alijansa

Civic Alliance - Aleanca qytetare

www.gamn.org

Godišnji izvještaj

Podgorica, februar 2016. godine

Gradanska alijansa
Civilie Alliance - Alianța cetățeanilor

Za izdavača

Boris Raonić

Urednik

Darko Ivanović

Autori izvještaja

GA tim

Lektura i prevod

Jelena Vukoslavović Ristović

Dizajn i priprema za štampu

Zoran Zola Vujačić

Štampa

AP Print, Podgorica

Tiraž

400

Navođenje i korišćenje informacija iz ovog izvještaja u neprofitnim publikacijama ili sredstvima javnog informisanja, u svrhu informisanja građana, kao i korišćenje za druge nekomercijalne svrhe, dozvoljeno je, uz obavezno navođenje izvora i vlasnika autorskog prava.

Korišćenje materijala u bilo koje druge svrhe nije dopušteno bez prethodnog odobrenja Građanske alijanse.

Sadržaj

◆ Uvod	4
STRATEGIJA, PROGRAMI, ADMINISTRACIJA, KOMUNIKACIJA	5
◆ Ajša Hadžibegović, razvojna direktorica <i>Izazovna godina za građanski koncept - Kontrola, dijalog, građanin kao ključni partner</i>	6
◆ Boris Raonić, programski direktor <i>Rast, nadogradnja, novi ciljevi</i>	9
◆ Edina Hasanaga Čobaj, finansijsko-administrativna direktorica <i>Samoodrživost kao vizija - Stabilnost, ekspanzija i filantropija</i>	11
NAŠI PROGRAMI	13
◆ Milan Radović, koordinator programa ljudskih prava <i>Izrada strategija, implementacije i akcenat na saradnji</i>	14
◆ Milica Đokđurić, urednica medijskih programa, Ivana Srećković i Tijana Velimirović, asistentkinje na programima <i>Istraživanje, građani kao partneri, novi trendovi</i>	21
◆ Zoran Vujičić, koordinator programa vladavine prava <i>Kurs promjena, reformi i stabilne saradnje</i>	26
◆ Edin Koljenović, koordinator programa dobrog upravljanja <i>Efikasni, transparentni, regionalni</i>	31
◆ Sanja Rašović, koordinatorica Škole demokratskog rukovođenja <i>Društvena misija, prozor u promjene</i>	37
◆ <i>Prihodi i rashodi</i>	43
◆ <i>Donatori</i>	44
◆ <i>Partneri</i>	45
◆ <i>GA tim</i>	46

Uvod

Darko Ivanović
Generalni sekretar

 darko@gamn.org

 [@skockopg](https://twitter.com/skockopg)

 [Darko Ivanovic](#)

Poštovani prijatelji,

Dobro došli u svijet Alijanse.

Na stranicama koje su pred vama je zbir svih naših rezultata. Sve ono što nas približava jednima a odvaja od drugih. Upravo su te linije zapravo šavovi po kojima sastavljamo tijelo Građanske, posvećene Građaninu, nastale od građana koji su uvjereni da ljudi koji su dovoljno ludi da mijenjaju svijet, su zapravo oni koji u tome uspijevaju.

Međutim, u ovom izvještaju su samo slova, brojevi i slike koje ostaju kao podsjetnik.

Ono što ne možete vidjeti je iskrena strast i posvećenost inicijativama koje su van donatorskog vidokrug a i podrške - ono što čini ideju organizacije održivom i bez donacija: vjera u društvo oslobođeno predrasuda i jednako za sve.

Ono što živimo.

Sa vama.

Strategija
Programi
Administracija
Komunikacija

Gradanska alijansa

Civic Alliance – Alianca qytetare

Izazovna godina za građanski koncept Kontrola, dijalog, građanin kao ključni partner

Ajša Hadžibegović
razvojna direktorica / predsjednica UO

ajsa@gamn.org
[Ajsa Hadzibegovic](https://www.facebook.com/AjsaHadzibegovic)
[@AjsaH](https://www.instagram.com/AjsaH)
[Ajsa Hadzibegovic](https://www.linkedin.com/company/AjsaHadzibegovic)

Za nama je godina apsolutne potvrde svih naših vrijednosti, njihove beskompromisne promocije i 365 bitaka za građane. Neke su dobijene a neke i dalje vodimo, bitno je da ste nas prepoznali kao partnere, dio društva u koji možete vjerovati. Beskompromisno.

Iz perspektive Građanske alijanse, 2015. godinu je obilježio naporan rad na promociji i izgradnji građanske svijesti i kontrolne uloge civilnog sektora, kao i konkretna podrška građanskom aktivizmu.

U to ime, ključni prioriteti tima GA su utvrđivani u skladu sa idejom razvoja Crne Gore kao društva aktivnih i informisanih građana, sa institucijama koje funkcionišu u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima i sa ciljem ostvarivanja javnog interesa. Konkretna polja djelovanja smo odredili nakon analize informacija i pulsa sa terena, u konsultacijama sa mrežom lokalnih partnera i u skladu sa aktuelnim dešavanjima. Naš uspjeh je najprije to što primjerom pokazujemo kako kao građani možemo i treba da ukazujemo na nepravde i greške u sistemu, da se solidarišemo i podržimo grupe i pojedince čiji se glas ne čuje tako glasno i da iniciramo dijalog i konkretna održiva rješenja.

Istraživanja i analize stanja koja smo sproveli u oblasti građanske participacije ukazala su na

izuzetno nizak nivo svijesti o građanskom konceptu među nama. Zato smo kao “tim Građanska alijansa” još prilježnije radili na izgradnji naših kompetencija, kao i na umrežavanju i jačanju kapaciteta lokalnih partnera iz civilnog društva za bavljenje monitoringom i izvještavanjem u oblastima ljudskih prava, vladavine prava, dobrog upravljanja. Zajedno sa partnerima Fondacijom za aktivno građanstvo i Centrom za demokratsku tranziciju smo razvili koncept Kuće građanskog društva, koja će u perspektivi stvoriti povoljnije uslove za razvoj i održivost civilnog sektora u Crnoj Gori, kao i za objedinjavanje ponude servisa za građane.

Posebno smo se bavili izgradnjom kapaciteta i podrškom za one organizacije koje okupljaju predstavnike višestruko marginalizovanih grupa. Pratili smo rad svih grana vlasti sa aspekta realizacije ciljeva iz pregovaračkih poglavlja 23. - Pravosuđe i temeljna prava i 24. - Pravda, sloboda i bezbjednost. Istovremeno, sa ništa manjim intenzitetom naš tim se fokusirao, vođen principom da treba ne samo da ukaže na probleme nego i da doprinese njihovom rješavanju, na izgradnju kapaciteta zakonodavne, izvršne i sudske vlasti da rade u skladu sa standardima iz domena ljudskih prava i vladavine prava, sa posebnim osvrtom na efikasnost i transparentnost rada. U suštini, u praksi smo sprovodili ono što ste vi od nas tražili.

Dakle, naš rad je vođen stvarnim potrebama građanama, a onda i usmjeren ka rješavanju problema sa kojima se susrijeću. Dinamičan u ostvarivanju partnerstava, konsultacijama i pronalaženju inovativnih i alternativnih opcija.

Tako smo i 2015. u praksi živjeli standarde:

- ◆ **demokratskog rukovođenja** izgrađivanjem participativnih i horizontalnih struktura unutar organizacije;
- ◆ **dijaloga i odlučivanja širokim konsenzusom** iniciranjem i podrškom radu Otvorene platforme NVO koja se bavi pitanjima od interesa za razvoj civilnog sektora u Crnoj Gori;
- ◆ **građanske kontrole**, monitoringom i izvještavanjem o postupanju policije i nadležnih službi tokom građanskih protesta i protesta opozicije;
- ◆ **prava građana**, pozivanjem institucija na odgovornost u konkretnim slučajevima u kojima je pojedinac diskriminisan i obespravljen od strane institucija sistema;
- ◆ **građanskih sloboda**, posebno se baveći slobodom izražavanja i uslovima u kojima mediji funkcionišu, kao i slobodom okupljanja i udruživanja građana;

- ◆ **učesća građana** konkretnom podrškom inicijativama građana, promocijom postojećih kanala za učesće ali i ukazivanjem na probleme u njihovom funkcionisanju, posebno u dijelu e-Upravljanja.

Mogućnost da budemo fleksibilni i dinamični i ostvarimo željeni uticaj dugujemo i povjerenju donatora i partnera koji kroz partnerski odnos i institucionalnu, programsku i projektnu podršku, daju nemjerljiv doprinos našem radu.

Detaljnije o uspjesima tima, koji okuplja najrazličitije profile ljudi vezane vrijednosno potrebom da urade najbolje što mogu da učine naše društvo boljim, funkcionalnijim i pravednijim, pročitajte u nastavku.

I pridružite nam se na ovom putu u 2016. godini.

Inženjeri novog koncepta Rast, nadogradnja, novi ciljevi

Boris Raonić
programski direktor

✉ boris@gamn.org
 f **Boris Raonic**
 t **@BorisRaonic**
 in **Boris Raonic**

Dragi partneri i prijatelji Građanske alijanse,

Za nama je 2015. godina i trenutak je za kratak predah i pogled na ono šta je učinjeno u prethodnih godinu dana. Bila je to godina rasta organizacije: povećali smo brojnost tima, aktivnosti, partnerskih organizacija, donatora, projekata, građana koji su nam se obraćali, prisutnosti u medijima. Uporedo sa tim je raslo i povjerenje u GA.

Ovom godinom smo zaokružili trogodišnji Strateški plan i u februaru 2016. usvojili smjernice za novi trogodišnji period. Već se krećemo po novim koordinatama. Nakon pet godina, zadovoljni smo ostvarenim, konkretnim pomacima koje smo napravili kroz rad u svim programima, a posebno smo zadovoljni reakcijom društva na naš rad. U naredne tri godine, u fokusu ćemo imati Građanina i njegove zahtjeve prema institucijama, a sve iz ugla posebnih programa koje pokrивamo.

Pristup GA biće isti: podržavaćemo sve aktivnosti u cilju transformacije društva i integrativnih procesa, davaćemo konstruktivne sugestije, a u slučajevima kada institucije reaguju neadekvatno ili sporo, javno ćemo ukazivati na nastale probleme.

Građanska alijansa će i u narednom periodu insistirati na diversifikovanju donatorske strukture, stručnoj nadogradnji i profesionalnom profilisanju zaposlenih te umrežavanju sa svima koji gaje iste vrijednosti kao GA. Osim rada u oblastima koje su nam definisane organizacijskim dokumentima, bavićemo se i poboljšanjem okvira u kojem djeluju nevladine organizacije u Crnoj Gori.

I u narednom periodu, za sve članove tima, primat u radu biće aktuelni problemi u oblastima kojima se bave, javni interes, a motiv neće biti donatorski konkursi, partijske pozicije ili bilo šta slično. Bićemo inicijatori uspostavljanja prakse društvenog dijaloga i pozitivnih pomaka za dobrobit društva u cjelini.

Građanska alijansa je jedinstvena organizacija po sistemu rotirajućeg predsjedavanja Upravnim odborom i po horizontalnoj strukturi. Upravni odbor je kolektivno tijelo, konsenzularnog odlučivanja, koje čine pojedinci sa preciznim resorima rada u organizaciji u kojoj su koordinatori i menadžeri maksimalno autonomni u realizaciji aktivnosti. Osim toga što želimo osigurati efikasniji i profesionalniji rad, pokazaćemo u autoritarnom društvu, kakvo je crnogorsko, da je moguće i drugačije funkcionisati od onoga koje je opšte prihvaćeno, pogotovo u sektoru koji je opterećen ličnostima koje ga predstavljaju, a sve manje organizacijom koju čine ljudi i njihove ideje.

Idemo dalje!

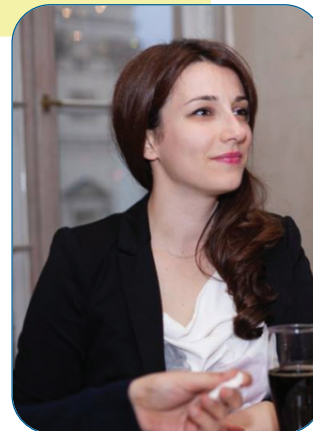
Samoodrživost kao vizija Stabilnost, ekspanzija i filantropija

Edina Hasanaga Čobaj
finansijsko-administrativna direktorica

edina@gamn.org
 Edina Hasanaga Cobaj

Ivana Drakić
finansijska menadžerka

ivana.drakic@yihz.org
 Ivana Drakić
 @IvanaDrakic

Naš principijelan rad je tokom 2015. godine prepoznat dobijanjem institucionalne podrške od više donatora, što značajno doprinosi održivosti i finansijskoj stabilnosti Građanske alijanse i njenih članica. S druge strane, to nam nameće obavezu da opravdamo povjerenje koje smo dobili.

Kao tim koji je svjestan svojih kapaciteta, ali i oblasti u kojima možemo još individualno napredovati, početkom godine radili smo na identifikaciji potreba zaposlenih i jačanju profesionalnih kapaciteta. Obezbijedili smo kurseve i usavršavanja zahvaljujući kojima već primjećujemo napredak u kvalitetu i angažmanu zaposlenih. Tokom 2015. godine, značajno smo unaprijedili koordinaciju i sistematizaciju posla u administrativno-finansijskom sektoru, a ovo se naročito odnosi na procedure vezane za implementaciju EU projekata.

Broj zaposlenih u GA i njenim članicama povećan je za 20%, dok je 80% zaposlenih u GA i njenim članicama u stalnom radnom odnosu. Kao organizacija koja nadgleda rad javnih institucija važno nam je da poštujemo principe transparentnosti i odgovornosti u svakodnevnom radu. Zato smo kao i prethodnih godina uredni u plaćanju svih poreza i doprinosa, u skladu sa zakonskim obavezama.

Kao i prethodnih godina, i 2015. godine nastavili smo sa filantropskim aktivnostima, preko zajedničkog fonda koji je dostigao 900 eura zahvaljujući donacijama zaposlenih. Kroz male, jednokratne pomoći pokušali smo da pomognemo najranjivijim grupama u društvu.

Nemjerljiv doprinos u svakodnevnom radu GA dale su i njene članice Inicijativa mladih za ljudska prava i NVO "35 mm".

Naši programi

Gradanska alijansa

Civic Alliance - Aleanca qytetare

Izrada strategija, implementacije i akcenat na saradnji

Milan Radović

koordinator programa ljudskih prava

milan@gamn.org

[@MilanGAMN](https://twitter.com/MilanGAMN)

“Da bi čovjek bio slobodan nije dovoljno odbaciti svoje okove, već živjeti na način da poštuje i razvija slobodu drugih ljudi”

Nelson Mandela

Zaštita ljudskih prava je i tokom 2015. godine zauzela značajan dio aktivnosti GA. Tokom prošle godine, kroz ovaj program bavili smo se zaštitom od torture, manjinskim pravima, procesom suočavanja sa prošlošću, govorom mržnje, slobodom izražavanja, pravom na mirna okupljanja, izbjeglicama i sistemom azila, ekonomskim i socijalnim pravima.

Pratili smo implementaciju zakona i učestvovali u njihovoj izmjeni, nadgledali sprovođenje strategija i akcionih planova i nastavili sa edukacijom o ljudskim pravima. Razvijali smo saradnju sa nevladinim organizacijama, državnim institucijama i međunarodnim tijelima i organizacijama. Tokom 2015. godine, mediji su bilježili naše aktivnosti u čak 133 prilike.

Izostanak efikasnih, djelotvornih i nezavisnih istraga nadležnih državnih institucija po prijavama građana suštinski je blokirao ostvarivanje i zaštitu ljudskih prava i tokom 2015. godine, a zapravo je nastavak trenda iz proteklih godina.

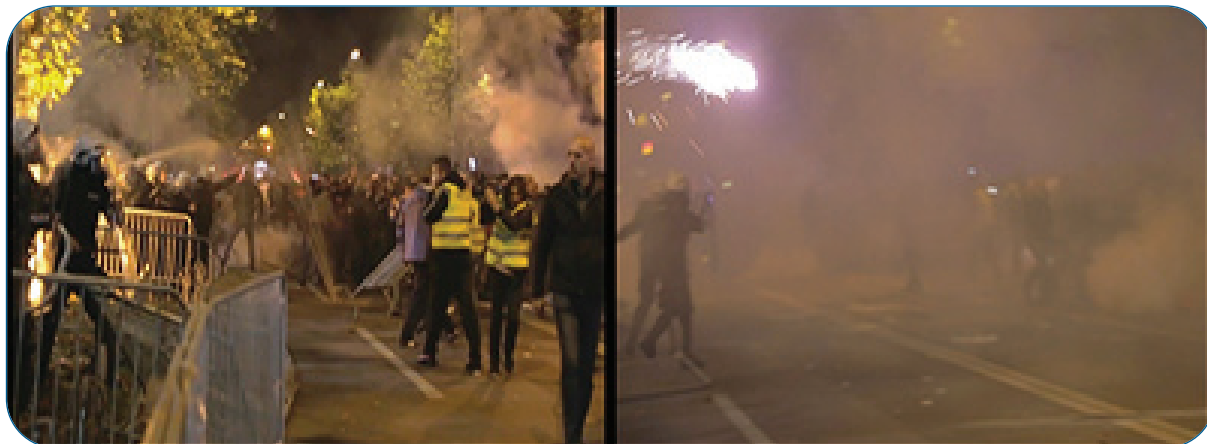
Građanska alijansa je u svom radu zadržala neposrednu komunikaciju sa građanima i žrtvama kršenja ljudskih prava. Naša kancelarija bila je dostupna svima tokom cijele godine što su građani i koristili a prijave smo bilježili i putem e-maila ali i putem SOS telefonske linije. Pružili smo više od 70 pravnih savjeta i informacija o mogućnostima zaštite prava a podnijeli smo više od 20 prijava i navoda tužilaštvu i drugim nadležnim institucijama o kršenjima prava građana od strane službenika policije, ZIKS-a i o drugim slučajevima kršenja ljudskih prava. U velikom broju podnijetih prijava istrage su u toku a u osam slučajeva utvrđena su kršenja ljudskih prava od strane Ombudsmana i Savjeta za građansku kontrolu rada policije. Građanska alijansa objaviće 2016. godine izvještaj sa detaljnim informacijama o svim slučajevima.

Programske ciljeve smo sprovodili direktno na terenu. Organizovali smo više od 20 posjeta institucijama, sastavili 20 izvještaja i dali više od 50 preporuka za unaprjeđenje stanja poštovanja ljudskih prava. Tom prilikom, intervjuisali smo 35 lica lišenih slobode o njihovom položaju i pravima. Organizovali smo studijsku posjetu albanskom zatvorskom sistemu za službenike ZIKS-a i Institucije zaštitnika ljudskih prava i sloboda, koje su pratile pres konferencije, okrugli stolovi i edukativne radionice. Više od 30 puta smo putem medija iznosili stavove putem saopštenja, otvorenih pisama. Gotovo da nije bilo značajnijeg skupa iz domena programskih smjernica kom nijesmo prisustvovali.

Tokom 2015. godine, samostalno ili sa partnerima, radili smo na projektima različitih obima.

1. „Izgradnja društava bez torture i nekažnjivosti na Zapadnom Balkanu“. Nosilac projekta je Inicijativa mladih za ljudska prava Crna Gora (YIHR) članica GA, a u realizaciji projekta učestvuju partneri YIHR Srbija, ARCT Albanija i IRCT Danska. Projekat je podržala EU. Cilj projekta je da doprinesemo prevenciji i zaštiti od torture lica lišenih slobode.
2. „Unaprjeđenje zapošljavanja Roma u Crnoj Gori“ sa tri ranjive grupe Roma: svršenim srednjoškolicima, Romkinjama i Romima u zatvoru. Cilj projekta je da kroz radionice podignemo stepen konkurentnosti Roma na tržištu rada. Projekat je podržan od strane ambasade Njemačke.
3. „Jačanje učešća organizacija civilnog društva u monitoringu i javnom zagovaranju UPR procesa“ koji je podržan od strane Balkanskog fonda za demokratiju. Projekat su realizovale NVO CEDEM, GA, Centar za prava djeteta Crne Gore, Savez udruženja paraplegičara Crne Gore i MoGul. U okviru projekta objavljen je izvještaj koji pruža uvid u rezultate i tok dosadašnje realizacije UPR preporuka dobijenih u okviru drugog UPR ciklusa.
4. Doprinijeli smo i realizaciji projekta „Izgradnja kapaciteta za jačanje crnogorskog sistema azila i upravljanja migracijama“. Nosilac na projektu je bila NVO CEDEM a projekat je realizovan uz podršku ambasade Holandije u Beogradu.

Protesti kroz objektiv našeg foto aparata:

Građanska alijansa radila je i na velikom broju aktivnosti koje nijesu bile vezane za projekte. Pratili smo i učestvovali u radu Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, sa kojim nastavljamo saradnju.

Jedina smo NVO koja je organizovano pratila i izvještavala sa protestnih okupljanja Demokratskog fronta u Podgorici. Naši monitori su na terenu ispred zgrade Parlamenta Crne Gore, u prostorijama policije i Kliničkog centra. U okviru tih aktivnosti pratili smo i suđenja uhapšenim novinarima i građanima.

Sa Savjetom za građansku kontrolu rada policije i nevladinom organizacijom Akcija za ljudska prava, Građanska alijansa organizovala je 2. decembra okrugli sto posvećen primjeni policijskih ovlašćenja tokom oktobarskih protestnih okupljanja u Podgorici.

U novembru 2015. godine sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, Upravom policije i Vrhovnim državnim tužilaštvom potpisali smo Sporazum o saradnji, koji predviđa da Građanska alijansa organizuje nenajavljene posjete Centrima i ispostavama bezbjednosti, razgovore sa licima lišenim slobode, uvid u dokumentaciju i pregled svih prostorija u kojima se nalaze ili se mogu nalaziti pritvorenici. Prvu takvu posjetu CB Podgorica organizovali smo u decembru 2015.

Tradicionalno, Građanska alijansa obilježila je Međunarodni dan ljudskih prava. Teme 10. decembra 2015. godine bile su: migracije i izbjeglička kriza, prava djece sa teškoćama u razvoju i prava žena. U agendi su bile uključene aktivnosti kao što je konferencija u EU info centru, posjeta Centru za azil u Spužu, a najveću pažnju izazvala je humanitarna fudbalska utakmica između političara i predstavnika institucija, međunarodne zajednice, civilnog sektora i medija. Prikupljena sredstva donirali smo djeci sa teškoćama u razvoju za hiporehabilitacioni tretman. Pomenućemo i donatorsko veče posvećeno pravima žena. Sakupljena sredstva smo usmjerili na razvoj ovog sektora u Crnoj Gori. Partneri u organizaciji obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava bili su Institucija Ombudsmana, Delegacija Evropske Unije u Podgorici i OEBS.

Dali smo doprinos izradi „Srednjeročnog izvještaja Crne Gore o implementaciji preporuka dobijenih tokom drugog ciklusa Opšteg periodičnog pregleda (UPR)“ čiju je izradu koordinisalo Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija. U okviru projekta koji smo realizovali sa NVO CEDEM i drugim članicama koalicije pripremili smo i poseban izvještaj građanskog društva koji pruža uvid u rezultate i tok dosadašnje realizacije UPR preporuka dobijenih u okviru drugog UPR ciklusa.

U periodu od 1. novembra do 25. decembra 2015. godine, GA je realizovala istraživanje u cilju otkrivanja, prevencije i zaštite od diskriminacije. Cilj ovog istraživanja bio je da utvrdi stepen diskriminacije po osnovu pola i starosti prilikom zapošljavanja, najčešće pojavne oblike ove vrste diskriminacije u praksi, te identifikovanje ključnih problema u ovoj oblasti. Istraživanje je podržala Misija OEBS-a u Crnoj Gori.

Pored navedenih, saradivali smo sa velikim brojem državnih i međunarodnih institucija i tijela i to sa Odborom za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, Ministarstvom za ljudska i manjinska prava, JU Zavodom Komanski most, Specijalnom bolnicom za psihijatriju, Centrom Ljubović, Pravnim fakultetom Univerziteta Crne Gore, Fakultetom pravnih nauka Univerziteta Donja Gorica. Saradivali smo i sa međunarodnim organizacijama poput UN Komiteta za ljudska prava, sa UN agencijama u Crnoj Gori, Komitetom za prevenciju torture Savjeta Evrope.

- ◆ Milan Radović, koordinator programa ljudskih prava u GA izabran je za člana radnog tijela Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture (NPM) koju formira Zaštitnik ljudskih prava i sloboda. Takođe, bio je član radne grupe koju je formiralo Ministarstvo unutrašnjih poslova, koja je imala zadatak da pripremi tekst novog Zakona o javnim okupljanjima. Krajem godine Vlada je usvojila Nacrt Zakona.

O programu ljudskih prava:

Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori

“Građansku alijansu vidimo kao NVO koja pruža vrijedan doprinos ukupnom radu crnogorskog civilnog društva koje je veoma aktivno u promovisanju ljudskih prava i demokratskih reformi. Evropska unija finansira projekat "Izgradnja društva bez torture i nekažnjivosti na Zapadnom Balkanu" koji sprovodi Inicijativa mladih za ljudska prava, koja je ujedno i članica Građanske alijanse. Radi se o važnom projektu koji doprinosi poštovanju prava pritvorenih i lica koja se nalaze na izdržavanju zatvorske kazne putem monitoring posjeta, besplatne pravne pomoći i edukativnih radionica sa zaposlenima. Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori je zahvalna Građanskoj alijansi na redovnom doprinosu u izradi godišnjih izvještaja o Crnoj Gori koji su redovno slali Delegaciji EU posljednjih godina...”

Misija OEBS-a u Crnoj Gori

Građanska alijansa je napravila značajan i pozitivan doprinos u crnogorskom društvu kroz svoju dugogodišnju aktivnu promociju ljudskih prava i demokratije. Misija OEBS-a u Crnoj Gori je u 2015. godini imala zadovoljstvo da saraduje sa Građanskom alijansom povodom Međunarodnog dana ljudskih prava, kao i na sprovođenju istraživanja o diskriminaciji prilikom zapošljavanja po osnovu pola i starosti. Obije ove aktivnosti pomogle su da se doprinese izgradnji efikasnog sistema zaštite ljudskih prava u Crnoj Gori. Takođe smatramo da su godišnji izvještaji o stanju ljudskih prava Građanske alijanse u Crnoj Gori neprocjenjivi kao alat koji doprinosi razvoju sopstvenog rada na ljudskim pravima.

NVO Udruženje paraplegičara Podgorica

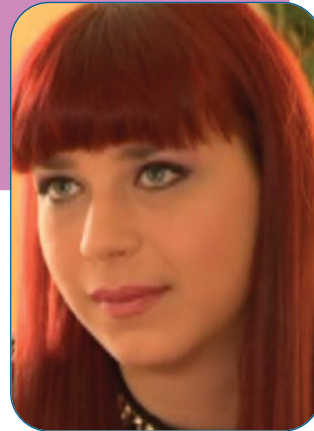
“U saradnji sa Građanskom alijansom sprovodimo veliki dio projektnih aktivnosti. Tom prilikom, uvjerali smo se u kvalitet, posvećenost i požrtvovanja u pristupu svim građanima u cilju zaštite njihovih ljudskih prava, zbog čega danas predstavljaju jednu od najprestižnijih organizacija civilnog društva.”

Istraživanje, građani kao partneri, novi trendovi

Milica Đokđurić
urednica medijskih programa

✉ robin_hud@gamn.org
 f [Milica Djokdjuric](#)
 t [@milicadjok](#)

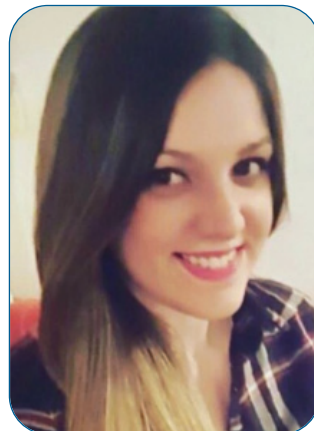

Ivana Srečković
asistentkinja na programima

✉ ivana_sreckovic@hotmail.com
 f [Ivana Sreckovic](#)

Tijana Velimirović
asistentkinja na programima

✉ tijanavelimirovic@live.com
 f [Tijana Velimirović](#)
 t [@tijanana_](#)
 in [Tijana Velimirovic](#)

“Sloboda je pravo da se kaže ljudima ono što oni ne žele da čuju.”

George Orwell

Prošla godina je za medijski program bila godina potvrde, prekretnice ali i novih izazova. Uspješno je okončana deveta sezona emisije “Robin Hud”, jedinstvenog proizvoda, po čemu se Građanska alijansa izdvaja iz kakofonije NVO sektora, a ta franšiza je imala uspješan spin off - “Knjigu žalbi”. Bila je to godina promjena ali i dokaz kako sistematski pristupamo problemima, potvrđujemo posvećenost Građaninu i rješavanju njegovih problema, gdje se snažan uticaj jednog medija stavlja u službu najugroženijih. I upravo ovaj segment je snažan zamajac budućeg razvoja medijskog programa. Budućnost pripada našem umrežavanju sa medijskim partnerima u regionu,

nadgledanju procesa pristupanja Evropskoj uniji kroz poglavlje 10 - Informatičko društvo i mediji, izgradnji sopstvenih produkcionih kapaciteta, te sinergiji digitalnih i tradicionalnih proizvoda iz naše prepoznatljive kuhinje.

Konkretno, ekipa emisije „Robin Hud“ je od početka godine do jula 2015. godine, javnosti obznanila više od 40 prijavljenih problema građana Crne Gore. Do danas je, zahvaljujući najviše medijskom pritisku uspješno okončano oko 60% slučajeva, dok preostale nastavljamo da pratimo do konačnog razrješenja, tako što uporno opominjemo institucije da savjesnije obavljaju posao, tražimo konkretne odgovore i odgovornost u datom slučaju. Nastavljaju se određeni trendovi koji jasno ukazuju na disproporciju u razvoju regija u Crnoj Gori: najviše pritužbi dobili smo sa sjevera Crne Gore, čak 40%, 30% problema dolazi iz Glavnog grada. Svaki treći prijavljeni nezadovoljni građanin je sa juga. I ove godine, pritužbe su putem elektronske pošte i pisama pristizale i iz inostranstva što je dokaz da smo itekako praćeni i na satelitu i da imamo izvrsnu komunikaciju sa dijasporom.

U oktobru, predstavili smo novu medijsku pomoć u vidu polusatne emisije kolažnog tipa “Knjiga žalbi“, koja je, baš kao i prethodna, svake sedmice uspješno vršila medijaciju između onih koji su nam predstavili svoj problem i institucija koje građani smatraju odgovornim. “Knjiga žalbi“ je na vrlo praktičan način medij stavila u službu onih kojima je to najpotrebnije, pospješujući građanski aktivizam kroz samo učešće u emisiji, kao i kroz ankete u kojima u svakoj emisiji dobijaju priliku da javno progovore o društvenim anomalijama, o onome što državni službenici pokušavaju da sakriju ili prosto da ponude rješenje, upozorenje ili alternativu. U emisiji “Knjiga žalbi“ smo gotovo uvijek pratili rad naših kolega iz nevladinog sektora, kroz njihove projekte, akcije ili inicijative, vezane za temu koju smo istraživali.

Tokom devet emisija, rješavali smo i ukazali na društvene anomalije kroz 15 priča iz svakodnevice. Samo neke od njih pomenućemo u ovoj razglednici za 2015. godinu. Naročito smo ponosni na to što smo nastavili da pratimo priču koju smo pred javnošću predvodili u različitim segmentima - štrajk gladu roditelja iz Bijelog Polja, okupljenih zbog tragične smrti novorođenčeta zbog nehigijene u tamošnjem porodilištu. Nakon naših upornih inicijativa, ljekarima koji su na optuženičkoj klupi, zabranjeno je da liječe do okončanja sudskog postupka. Da institucije uvijek ne rade svoj posao i da ne ispravljaju greške na koje im građani ukazuju, kroz našu emisiju pokušao je da dokaže i Zoran Boljević, koji tvrdi da je žrtva maratonskog sudskog spora. Prilikom da putem naše emisije zatraži pravdu, pružili smo i Aleksandru Brnoviću iz Podgorice, koji tvrdi da postoji objektivna odgovornost ljekara za smrt njegove majke. Posebnu pažnju na stranicama “Knjige žalbi“ je izazvala priča porodica Mitrović i Todorović, koje su imale problem s tim da se čuje prava istina povodom tragedije koja ih je zadesila a sve zbog, kako tvrde, netačnih i paušalnih izvještaja policije, a onda

i senzacionalističkih naslova medija. Nadgledali smo vraćanje u prvobitno stanje korita podgoričke rijeke Ribnice, koja je zbog bahatosti investitora izgubila svoje prirodne odlike. Njeno betonirano korito je navodno osiguravalo stabilnost njegovog objekta. Istraživali smo da li se studenti, nakon što prođu devetomjesečni Vladin Program stručnog osposobljavanja, zaista osposobe za Biro rada, jer poslodavci se, umjesto ugovora o radu onima koji su kod njih već stekli neophodne vještine, prije odlučuju za novu turu besplatnih pripravnika.

Građanima, koji nam se obraćaju za pomoć i putem društvenih mreža, otvorili smo vrata i pružili im priliku da kreiraju TV emisiju i posredno je uređuju. Konstantno održavamo visoku gledanost i povjerenje, dok gledaoci bez cenzure mogu da učestvuju u emisiji putem tviter haštaga #knjigazalbi.

I prethodne godine naš najveći cilj bio je da ojačamo mehanizme kako bi se osigurao bolji angažman građana i kako bi aktivno uticali na institucije da efikasnije i transparentnije rade posao u ime svih nas.

Online dio medijskog programa Građanske alijanse, portal E-Balkan, već pet godina prilježno njeguje kritičko razmišljanje o aktuelnim dešavanjima i budućnosti u regionu, kao i regionalno pomirenje i saradnju. Portal ima već profilisanu publiku, koja redovno posjećuje stranice online novine, kao i profile na društvenim mrežama –Twitter i Facebook. Svake godine nam se na putu kritičkog razmišljanja pridruže i novi mladi novinari istraživači sa željom da prave bolje društvo i novim idejama obogaćuju stranice našeg portala ali i primarnog medijskog proizvoda.

I u narednom periodu, trudićemo se da Građaninu budemo partner od povjerenja. Institucijama sistema ćemo gotovo svakodnevno biti alarm koji opominje i budi da ne bi zakasnilo sa sprovođenjem određenih mjera, kako ne bi tretirale zakone kao mrtvo slovo na papiru, a građane ćemo direktno upućivati na odgovorne koji moraju riješiti njihov problem.

Od ostalih NVO-a i mnogih medijskih proizvoda razlikuje nas potreba i želja da sve o čemu izvještavamo i sve što zagovaramo - osjetimo direktno na terenu, i tako pokažemo građanima da smo spremni da priču prenesemo i sa njihovog kućnog praga, fabrike, mjesta na kom traže pravdu. Obilazili smo teren i osluškivali teške ljudske sudbine od sjevera do juga, opipavali efikasnost institucija i uključivali ih u proces identifikovanja problema i njihovog rješavanja.

Baš kao i tokom prethodne decenije, i u 2016. godini nastavljamo da gazimo smjelo, bez straha od političkih uticaja i bez filtriranja tema.

Zato i jesmo kod građana i ključnih evropskih tijela prepoznati kao medijski program koji je odigrao važnu ulogu u procesu demokratizacije i razvoja crnogorskog društva.

O medijskom programu:

Medijski program GA je u saradnji sa Unijom godinama ukazivao na pogrešne odluke institucija i potencijalnu nesposobnost kreatora takvih politika. Zajedničkim naporima ka rješavanju ključnih problema građana u godini za nama doprinijeli smo stvaranju boljeg društva i boljih uslova za radnike u Crnoj Gori. Vaša uloga je velika i ponosni smo na činjenicu da ste nam partneri.

Srđa Keković
Generalni sekretar Unije Slobodnih Sindikata CG

Saradnja sa vašom emisijom je dragocjena iz razloga što kroz rješavanje pojedinačnog slučaja štite i sve one potrošače koji bi se u budućnosti mogli susresti sa istim problemom. Vaša borba je jedinstvena, doprinos neprocjenjiv. Samo naprijed, hrabro, kao i do sada!

Olga Nikčević
Predsjednica Centra za zaštitu potrošača

Kurs promjena, reformi i stabilne saradnje

Zoran Vujičić
koordinator programa vladavine prava

zoran@gamn.org

[f Zoran Vujicic](#)

[@ZokiVujicic](#)

[in Zoran Vujičić](#)

“Jedina stabilna država je ona u kojoj su svi jednaki pred zakonom.”

Aristotel (384-322 PH)

Harmonizacija pravne tekovine sa Evropskom unijom ne znači samo usvajanje zakona usaglašenih sa evropskom praksom, već i njena puna implementacija. Kako je jedna od misija Građanske alijanse kontrola rada državnih institucija, potrudili smo se da u godini za nama analiziramo zakonska rješenja od ključne važnosti za same građane. Uostalom, bilo je to nešto na čemu su i sami građani insistirali.

Istraživanje o stanju alternativnih sankcija pokazalo je da se ova vrsta kazne i dalje nedovoljno koristi, izuzev uslovne osude koja se najčešće izriče u ovakvim slučajevima. Usvajanje Pravilnika o bližem načinu sprovođenja uslovnog otpusta, uslovne osude, uslovne osude sa zaštitnim nadzorom i kazne rada u javnom interesu kasnilo je punih godinu dana, što je ključna kočnica za adekvatnu primjenu ove kazne. Probaciona služba imala je svega dvije zaposlene osobe. Crna Gora je 2014. godine realizovala samo tri kazne rada u javnom interesu. Ove brojke bile su praktično poziv na akciju: nakon našeg istraživanja u aprilu - krajem 2015. godine realizovano je 88 kazni rada u javnom interesu. Pomenuta služba danas ima četvoro zaposlenih.

Rad javnih izvršitelja našao se pod lupom Građanske alijanse. Brojne anomalije na koje su sami

građani ukazivali na terenu pokazale su se kao dio šireg problema vezanog za izvršenje. Tako, rješenje o izvršenju se mora dostaviti izvršnom dužniku, dok se u praksi dešava da se izvršni dužnik sa blokadom svog računa zbog namirenja potraživanja, upozna tek kada mu računi budu blokirani. Takođe, zbog neznanja i neupućenosti, izvršni dužnici često odmah izvršavaju nametnutu obavezu, koja je možda bez osnova - iako imaju mogućnost prigovora. U moru sličnih primjera, zbog specifičnosti se izdvaja kršenje Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, jer javni izvršitelji prilikom javnih objavljivanja u medijima i dalje dostavljaju JMBG izvršnog dužnika. Potvrdu ispravnosti ovih stavova i kritika od strane GA dobili smo i od Agencije. O svemu je informisana i Komora javnih izvršitelja. Ministarstvo pravde Crne Gore pokrenulo je disciplinske postupke protiv tri javna izvršitelja na teritoriji Podgorice jer su otkrivene mnoge nezakonitosti u njihovom radu tokom vanrednih kontrola Ministarstva pravde. Vlada Crne Gore je u decembru usvojila novu uredbu o tarifama javnih izvršitelja čime su im prepolovljene nagrade za rad.

Ustavna žalba koja formalno štiti kako ljudska prava garantovana Ustavom, kao i ona koja proističu iz propisa Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, tema je o kojoj se nije puno pričalo. Kako je od usvajanja 2007. godine do 2010. godine ustavna žalba sistematski odbijana, ona je bila donedavno prepoznata od strane Evropskog suda za ljudska prava kao nedjelotvoran pravni lijek u Crnoj Gori. Samo je tokom 2014. godine bilo odbačeno više od 61% ustavnih žalbi koje u najvećoj mjeri pišu advokati. GA je prepoznala ovaj nedostatak i kao odgovorna organizacija realizovala je seminar na temu “Ustavna žalba u praksi Ustavnog suda Crne Gore” gdje su sudije Ustavnog suda i advokati razmijenili iskustva. Pokazalo se da je ovaj seminar bio nasušno potreban branši, u ambijentu gdje su učesnici iskazali potrebu za novim susretima ovakve vrste, gdje bi se uključile i sudije redovnih sudova jer su advokati iz prakse ukazali da upravo oni često ignorišu odluke Ustavnog suda.

U saradnji sa Udruženjem sudija Crne Gore, a od ove godine i Udruženjem tužilaca, već treću godinu zaredom vršimo istraživanje javnog mnjenja, sudija i tužilaca o stanju u sudstvu. Izvještaj je dio aktivnosti koji je predviđen Akcionim planom za poglavlje 23 - Pravosuđe i temeljna prava - u dijelu jačanje nezavisnosti pravosuđa, koji se sprovodi u kontinuitetu. Interesantno je da bilježimo veliki jaz između stavova građana i sudija na ovu temu.

Na pitanje o generalnom stavu o sudstvu, sudije odgovaraju afirmativno u 93% slučajeva. Na direktno pitanje, 49,5% sudija smatraju da javnost ima povjerenje u sudstvo. S druge strane, građani u skoro 45% imaju negativan stav o sudstvu. Ono što u kontinuitetu zabrinjava jeste da

građani u gotovo 40% slučajeva smatraju da sudije nikada ili skoro nikada ne sude po zakonu. Kada su u pitanju tužioc, oni situaciju u tužilaštvu u najvećoj mjeri vide u pozitivnom svijetlu.

Svi nalazi monitoringa projekata su predstavljeni nadležnim institucijama, u cilju pribavljanja njihovih stavova i odgovora, što je možda i ključan dio procesa uspostavljanja povjerenja, saradnje i ispravljanja evidentnih nedostataka.

Godina za nama bila je u duhu obilježavanja 800 godina od donošenja Velike povelje sloboda (Magna Carta Libertatum) i GA je u saradnji sa partnerima - Skupštinom Crne Gore, Ustavnim sudom, Ombudsmanom i Britanskom ambasadom obilježila ovaj značajan događaj. Na ovaj način, priključili smo i Crnu Goru globalnoj akciji obilježavanja ovog važnog datuma.

U oktobru 2015. godine započeli smo sprovođenje projekta „Poboljšanje mogućnosti institucija koje se bave krivičnim pravom da bolje komuniciraju s građanima o svom radu“, koji finansira ambasada Sjedinjenih američkih država u Podgorici. Zahvaljujući ovoj inicijativi, učenici srednjih škola po prvi put će kroz seminare imati priliku da direktno sa sudijama, tužiocima i aktivistima razmatraju razna pitanja i dileme vezane za pravosudni sistem, čime će im biti približeno sve ono što uče ili gledaju na televiziji.

Predstavnik GA, Zoran Vujičić izabran je za člana komisije za izbor članova Savjeta Agencije za borbu protiv korupcije. Osim predstavnika GA, u komisiji su bili predstavnik parlamentarne

većine, opozicije, predstavnik Tužilačkog i Sudskog savjeta.

Program vladavine prava je tokom godine koja je za nama imao veliki broj akcija javnog zastupanja, direktne komunikacije sa donosiocima odluka, pojavljivanja u medijima, a naši stavovi imali su priličan odjek, što je doprinijelo značajnijem pozicioniranju ovog programa na turbulentnom polju crnogorskog pravosudnog miljea.

Usvajanje zakona ne prati i njihova puna implementacija. Institucije sistema polako jačaju, ali su daleko od očekivane pozicije u svim procesima. Borba protiv korupcije i organizovanog kriminala sa izborom glavnog specijalnog tužioca polako kreće da donosi prve rezultate. Blokiranje izbora šefa specijalnog tima koji bi bio u službi glavnog specijalnog tužilaštva pokazuje otpornost pojedinih struktura izvršne vlasti ka jačanju nezavisnosti. Djelovi sistema tako i dalje žele da imaju punu kontrolu nad radom ove institucije, što je pogubno za reforme i vladavinu prava u cjelini. Političke partije i politička korupcija su 2015. godine doživjele vrhunac, pa Skupština Crne Gore nije odlikavala realne političke odnose i raspored snaga sa posljednjih izbora.

Građanska alijansa nastaviće da prati put Crne Gore ka EU i preporukama i znanjem biće medijator, most i ruka saradnje za institucije i građane.

O programu vladavine prava:

“Ustavni sud Crne Gore je izuzetno zadovoljan saradnjom sa Građanskom alijansom koja je ostvarena u godini koja je za nama. Pored čestih kontakata i razgovora, ovome je svakako doprinijela i zajednička organizacija seminara "Ustavna žalba u praksi Ustavnog suda Crne Gore". Nadam se da ćemo i u tekućoj godini nastaviti uspješnu saradnju i da ćemo je zajedničkim aktivnostima dodatno osnažiti.”

Desanka Lopičić
Predsjednica Ustavnog suda

“I u 2015. godini Vrhovni sud Crne Gore i Građanska alijansa ostvarili su konstruktivnu saradnju zasnovanu na već prepoznatom partnerskom odnosu. Praćenje stepena povjerenja javnosti u rad sudova, kritička analiza, ali i pohvale kada rezultati sudova to opravdaju, potvrda je profesionalnog i objektivnog pristupa u radu GA.

Vjerujemo da ćemo i u narednoj godini, sa jednakim uspjehom, nastaviti s unapređenjem međusobne saradnje kako bi uz podršku ovog predstavnika crnogorskog civilnog sektora dali doprinos većoj efikasnosti, transparentnosti i odgovornosti i ojačali povjerenje građana u rad sudova.”

Vesna Medenica
Predsjednica Vrhovnog suda

Efikasni, transparentni, regionalni

Edin Koljenović
 koordinator programa dobrog upravljanja

edin@gamn.org
 Edin Koljenovic
 @EdinKoljenovic
 Edin Koljenović

“Biti diva ne znači samo dobro pjevati. Dosta toga je i u tvojoj službi za narod. I tvom društvenom i građanskom doprinosu zajednici.”
 Aretha Franklin

Naš program je i 2015. godine kao prioritetan cilj postavio doprinos izgradnji odgovornijih institucija kroz osnažene građane. Kako čvrsto vjerujemo da su oni nosioci suvereniteta u demokratskom društvu, očekujemo da u punom kapacitetu moraju uticati na društvene procese učestvujući u donošenju odluka, kreiranju politika ali i zauzimajući proaktivan stav, tako što će ukazivati na probleme. U to ime, početkom 2015. godine, Građanska alijansa je realizovala istraživanje o građanskoj participaciji u Crnoj Gori na 814 ispitanika koje je ukazalo na ključne nedostatke kada je u pitanju građanski aktivizam i participacija, te je poslužilo kao jasan osnov za realizaciju daljih aktivnosti.

Naša analiza onlajn alatki za praktičnu realizaciju elektronske demokratije u Crnoj Gori tretirala je portal E- uprava, a posebno dio koji se odnosi na kanale koji omogućavaju participaciju fizičkim licima. Ovom analizom posebno su tretirane i onlajn alatke poput Platforme za zloupotrebu službenih vozila kao i onlajn platforma E-peticije. Uloga medija u procesu stvaranja aktivnijeg građanskog društva jedan je od ključnih faktora u kreiranju javnog mnjenja i shodno tome

pristupili smo analizi odnosa medija prema temi građanski aktivizam u Crnoj Gori.

Oснаživanje lokalnih zajednica, naročito u sjevernom i južnom regionu bilo je u našem fokusu tokom 2015. Jačanje kapaciteta partnerskih organizacija na lokalnom nivou kroz realizaciju konkretnih aktivnosti bila je u tom slučaju centralna aktivnost. U maju i junu organizovali smo dva okrugla stola u Beranama i Ulcinju u saradnji sa lokalnim vlastima i partnerskim nevladinim organizacijama. Iz prve ruke građanima i lokalnim nevladinim organizacijama predstavljeni su rezultati istraživanja i započeta je diskusija o ključnim problemima participacije na lokalnom nivou i mogućim modelima prevazilaženja prepreka. Poseban dio programa posvećen je prezentaciji publikacija i istraživanja koje je GA realizovala iz oblasti građanske participacije i aktivizma.

Nastavili smo da radimo na jačanju svoje mreže lokalnih partnera, kroz koju je GA uticala na rješavanje brojnih pitanja lokalnih zajednica. Posebno smo se fokusirali na jačanje mreže kroz administrativne i ekspertske kapacitete, ali i pružanje konkretne pomoći u aktivnostima u Ulcinju, Nikšiću, Beranama i Podgorici. Mreža partnera obogaćena je novim organizacijama koje su u svom radu posebno fokusirane na rad sa mlađom populacijom i ženama.

Kroz ovaj program intenzivno smo pratili realizaciju principa Partnerstva otvorenih vlada koje je ratifikovala Vlada Crne Gore i ukazivali na brojne nedostatke. Posebno smo pratili proces formiranja Operativnog tijela za implementaciju Partnerstva otvorenih vlada, odnosno izbora predstavnika civilnog sektora u ovom tijelu. Evidentirajući očigledna kršenja i zloupotrebe, GA je pokrenula postupak pred Upravnim sudom Crne Gore koji je rezultirao Odlukom kojom je poništena Odluka o formiranju ovog tijela. Zbog flagrantnih kršenja procedura, te ozbiljnih sumnji na zloupotrebu službenog položaja, GA je pokrenula i krivičnu prijavu protiv Srđana Kusovca, šefa vladinog Biroa za odnose sa javnošću i koordinatora ovoj tijela. Kako bi na što bolji način ukazali na sistemske nedostatke i probleme koji tradicionalno opterećuju ovaj sektor i za čije rješenje nije bilo dovoljno volje i interesovanja u Vladi, GA je realizovala Studiju slučaja Partnerstva otvorenih vlada u Crnoj Gori.

Fokus rada Građanske alijanse kroz program dobrog upravljanja je i dalje bio na kreiranju dugoročnog i održivog rješenja kada su u pitanju uslovi funkcionisanja civilnog sektora u Crnoj Gori. Tokom 2015. godine inicirali smo dijalog o potrebi izmjena postojećih rješenja i legislative

koja reguliše oblast saradnje nevladinih organizacija sa organima državne uprave i načina finansiranja nevladinih organizacija iz državnih fondova. Prepoznajući posebnu potrebu intenzivnije saradnje nevladinih organizacija koje dijele iste vrijednosti u ovom polju, kreirana je Otvorena platforma za saradnju nevladinih organizacija koja danas broji više od 30 nevladinih organizacija iz različitih regiona Crne Gore, različitih mandata i misija koje skupa rade na rješavanju ovog i drugih problema koji se nalaze u sektoru.

Kroz program dobrog upravljanja nastavili smo da pratimo proces uspostavljanja Regionalne kancelarije za saradnju mladih, kao posebnog dijela Berlinskog procesa. U saradnji sa kancelarijama Mreže Inicijative mladih za ljudska prava (u Beogradu, Sarajevu, Zagrebu, Prištini) intenzivno smo radili na zagovaranju ideje o potrebi uspostavljanja Regionalne kancelarije za saradnju mladih za region Zapadnog Balkana. Na ovaj način uticali smo na intenziviranje javnog dijaloga na ovu temu, kroz uključivanje svih ključnih društvenih grupa za ovaj proces, sa posebnim akcentom na povezivanje i uključivanje mladih na nacionalnom i regionalnom nivou. Tokom prethodne godine organizovano je pet nacionalnih konferencija na ovu temu u pet glavnih gradova

u regionu kao i jedna regionalna u Sarajevu, koja je okupila preko 200 mladih ljudi iz regiona i Evrope, gdje se dominantno govorilo o mobilnosti mladih, programima razmjene kao i posebnoj potrebi za ovakvom kancelarijom koja će biti uspostavljena od strane vlada u regionu a uz učešće nevladinih organizacija. Nacionalna konferencija u Crnoj Gori održana je 19. juna na Fakultetu političkih nauka. Prepoznajući značaj ove inicijative, potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Igor Lukšić zvanično je otvorio konferenciju koja je okupila predstavnike nevladinih organizacija koje se bave pitanjima mladih, podmladak političkih partija kao i predstavnike

državnih institucija.

Građanska alijansa je kroz regionalnu Mrežu Inicijative mladih za ljudska prava nastavila da radi na jačanju Regionalne mreže podmladaka političkih partija (Political Youth Network PYN). Tokom 2015. godine, mreža YIHR organizovala je drugu sjednicu Generalne skupštine ove mreže u Sarajevu, tokom koje su pristupile nove stranačke organizacije mladih. Tokom dvodnevno

sastanka, 13. i 14. oktobra 2015. godine, uz prisustvo članica PYN planirana je strategija razvoja Mreže kao i aktivnosti za 2016. godinu.

Jačanje kapaciteta mladih ljudi za građansku participaciju kroz elektronsku demokratiju i upotrebu novih tehnologija nastavljeno je kroz uspješnu saradnju sa partnerskim kancelarijama Inicijative mladih za ljudska prava, kroz regionalni projekat YouthLinc - Mladi koji se povezuju za promjene. U okviru ovog projekta održan je regionalni Inovation Lab - kamp za mlade, nakon kojeg je nastavljeno sa realizacijom omladinskih projekata IbalkanYou i RegConnectMe na kojem učestvuje deset mladih ljudi iz Crne Gore i regiona.

Kroz članstvo koordinatora programa Edina Koljenovića u Vladinom tijelu za implementaciju Strategije informisanja javnosti o EI učestvovali smo u realizaciji i praćenju implementacije akcionog plana za 2015. godinu i planiranju aktivnosti za 2016. godinu.

- ◆ Koordinator programa dobrog upravljanja izabran je za člana Regionalne radne grupe za izradu Regionalne kancelarije za saradnju mladih.

O programu dobrog upravljanja:

„Veoma mi je drago da smo udruženim snagama, razmjenom znanja i iskustava, doprinijeli postizanju zajedničkih ciljeva. Takođe, bila nam je čast učestvovati sa vašim predstavnikom u radu Radne grupe za osnivanje Regionalne kancelarije za mlade Zapadnog Balkana. U nadi da ćemo i dalje dijeliti zajedničke vrijednosti i uspješno saradjivati,”

***v.d. direktor Uprave za mlade i sport
Igor Vušurović***

“Građanska alijansa je već više godina ne samo partnerska, već sa ponosom mogu istaći prijateljska organizacija, sa kojom gotovo na dnevnom nivou razmjenjujemo mišljenja i iskustva, dijelimo resurse i dajemo podršku građanskim inicijativama, što je, za mene lično, nešto najkorisnije iz čitave lepeze naših programa. Da budem potpuno prezican, GA i Ozon jesu rijetke organizacije civilnog društva koje imaju i kapaciteta i hrabrosti da prepoznaju stvarnu potrebu građana i bezuslovno stave sve raspoložive kapacitete u svrhu zaštite javnog interesa. Siguran sam da ćemo imati još mnogo zajedničkih akcija, jer nam je uvijek bilo lako razumjeti se.”

***Izvršni direktor
Aleksandar Perović***

“Saradnja sa Građanskom alijansom je primer odnosa i ljudi i organizacija na koji smo ponosni. Kod njih uvek nailazimo na podršku i razumevanje za sve stvari koje iniciram. Posebno je zadovoljstvo raditi sa nekim sa kim u potpunosti delite vrednosti i ko potpuno razume beskompromisnosti u borbi za ljudska prava i važnost regionalne saradnje. Srećni smo da imamo takvog partnera u regionu.”

***Direktorka Inicijative mladih za ljudska prava - Beograd
Anita Mitić***

Društvena misija, prozor u promjene

Sanja Rašović
 koordinatorica Škole demokratskog rukovođenja

 sanja@gamn.org
 Rašović Sanja
 @RasovicS
 Sanja Rasovic

"Najveći rezultat obrazovanja je tolerancija"
 Helen Keller

U proteklih 13 godina, sa više od 500 polaznika nacionalnih i regionalnih programa, Škola demokratskog rukovođenja pozicionirana je kao vodeći nacionalni program vaninstitucionalnog obrazovanja koji svojim fleksibilnim pristupom i sadržajem omogućava profesionalcima koji vode državne reforme da obavljaju svoj posao kvalitetnije i istovremeno napreduju u svojoj struci i organizacijama.

Škola demokratskog rukovođenja je i prošle godine, kroz novi godišnji program i nova umrežavanja nastavila tradiciju edukacije svih činilaca društva o neophodnosti uspostavljanja i poštovanja demokratskih vrijednosti. Nove generacije ali i sve one koje su prošle naš program čine nas ponosnim i učvršćuju vjeru da ono šta radimo i za šta se zalažemo rezultira kvalitetnijim i odgovornijim liderima. Uspješna tradicija spajanja različitih društvenih grupa čini nas čvršćim u stavu da samo unaprijeđivanjem znanja i sticanjem iskustva možemo doprinijeti procesu uspostavljanja odgovornijeg i uspješnijeg društva. Posebno ponosnim nas čini i deset godina članstva u porodici Škola političkih studija Savjeta Evrope, gdje Škola demokratskog rukovođenja zajedno sa još 20 škola sprovodi misiju jačanja demokratskog upravljanja i kreiranja kulture

poštovanja demokratskih vrijednosti, ljudskih prava i vladavine prava, što u krajnjem može rezultirati samo pozitivnim promjenama u svim državama u kojima djelujemo.

U tom pravcu, ŠDR je u toku 2015. godine realizovala svoj godišnji program, čiji je značajan dio bio posvećen radu sa alumnistima iz prethodnih XIII generacija. U skladu sa njihovim interesovanjima, organizovali smo i uspješno realizovali dva alumni seminara čiji su poslovi i interesovanja vezani za rad lokalne samouprave, medija i odnosa sa javnošću.

Sa istom misijom, po četrnaesti put, u septembru smo formirali novu generaciju Škole i tako našu mrežu obogatili za još dvadesetak alumnista. Ova generacija okupila je predstavnike političkih partija, izvršne vlasti i medija a njihov program završiće se u junu 2016. godine. Polaznici ove generacije učestvovali su zajedno sa alumnistima na seminaru posvećenom uspješnoj saradnji medija i PR-a. To je ujedno bio idealan trenutak za konekciju nove generacije i grupe naših alumnista koji dolaze iz redova novinara i portparola. Osim ovog seminara, polaznici XIV generacije imali su priliku da, uz podršku ambasade Kraljevine Norveške, zajedno sa alumnistima učestvuju i u sedmodnevnoj, tradicionalnoj, studijskoj posjeti toj zemlji. Tema studijske posjete bila je “Šta je demokratija u praksi?” a grupa naših polaznika, kroz trodnevni u Lilehameru i četvorodnevni boravak u Oslu, upoznala sa sa funkcionisanjem njihovog političkog ali i ukupnog društvenog sistema.

Škola je sa dijelom ovogodišnje generacije i alumnistima učestvovala i na IV Svjetskom Forumu demokratije u Strazburu gdje su naši učesnici imali priliku da se umreže sa više od hiljadu učesnika iz svih zemalja svijeta i da se osim toga upoznaju sa radom evropskih institucija kao što su Evropski Sud za ljudska prava, Savjet Evrope i Misija Crne Gore pri SE. Na Svjetskom Forumu demokratije učestvovala su i druge političke Škole koje funkcionišu u okviru Asocijacije Škola političkih studija Savjeta Evrope što je bila sjajna prilika da se naši učesnici upoznaju, razmijene iskustva i kontakte sa kolegama iz drugih zemalja.

Jedan od načina kroz koji ŠDR pokušava da doprinese slobodi iznošenja stavova zasnovanih na činjenicama i uopšte kulturi dijaloga u Crnoj Gori, već drugu godinu zaredom, je Bilten demokratskog rukovođenja osmišljen kao prostor koji omogućava alumnistima da iznesu svoje mišljenje, prijedloge, kritike. Namjera nam je da kroz ovu publikaciju, stručni i obrazovani ljudi, oni koji umiju da misle drugačije i oni koji svoju energiju usmjeravaju ka sveukupnom boljitku

crnogorskog društva, imaju priliku da ukažu na problem, njegov uzrok ali i na adekvatno rješenje. Bilten je osmišljen kao prostor kroz koji ćemo zajedno promišljati budućnost u Crnoj Gori u novoj, proširenoj Evropi.

Škola je u toku prošle godine uspješno završila i trogodišnji program Regionalne Akademije za Demokratiju koji je realizovala u saradnji sa šest političkih Škola iz regiona. Prošlogodišnji, ujedno i završni program RAD-a, otvoren je u Budvi a bio je fokusiran na temu izgradnje demokratskih institucija. RAD 2015 okupio je oko 50 polaznika, visokih predstavnika političkih partija i državnih institucija. Cilj ovog programa je osnaživanje i umrežavanje političkih figura regiona a sve u pravcu jačanja demokratskih procesa u zemljama Balkana.

Kontinuirano smo nastavili uticati i na povećanje nivoa svijesti o energetskej efikasnosti kroz treću fazu regionalne inicijative “Javni dijalog o efikasnom korišćenju energije u Jugoistočnoj Evropi” koju sprovodi Mreža Škola političkih studija Jugoistočne Evrope uz podršku GIZ-ovog Otvorenog regionalnog fonda za energetskej efikasnost. Dodatnu podršku ovoj fazi projekta dala je njemačka

Federalna Fondacija za životnu sredinu a fokus je bio na jačanju uloge civilnog sektora u oblasti efikasnog korišćenja energije. U okviru ove faze, osim radionica za predstavnike civilnog sektora, ŠDR je sa partnerima krajem septembra u Podgorici organizovala treću regionalnu konferenciju "Energija. Razvoj. Demokratija: Kako uspješan politički dijalog može da obezbijedi održivo korišćenje energije i zaštitu klime u Jugoistočnoj Evropi?". Jedna od ključnih poruka sa ove konferencije bila je da je za naš region neophodan kvalitetan i dugoročan dijalog o energetskej efikasnosti, obnovljivim izvorima i održivom korišćenju energije kao i da sve zemlje Jugoistočne Evrope trebaju pomoć eksperata u ovoj oblasti, jer i pored snažne volje, za koju je pitanje da li postoji, izvršne vlasti nijesu u mogućnosti ispuniti sve uslove, koji su neophodni. Konferencija je okupila preko 130 učesnika, parlamentaraca, NVO-a, predstavnika ministarstava i lokalnih vlasti kao i eksperata iz više od deset evropskih zemalja, što je bila idealna prilika za razmjenu mišljenja i ideja o ovoj temi ali ujedno i za upoznavanje sa primjerima dobre prakse.

Pet godina pregovora doveli su Crnu Goru do najzahtjevnije faze EU integracija. Ambiciozan cilj, da naša država u naredne tri godine završi proces pregovora, pooštava tenzije na javnoj sceni koja je i dalje opterećena duhovima prošlosti. Ni četvrt vijeka od uvođenja višepartizma niti gotovo decenija od proglašenja nezavisnosti nijesu doveli do prevazilaženja identitetskih i nacionalnih pitanja na ovom prostoru. Štaviše, čini se da je jaz među onima koji različito razmišljaju sve dublji, a što najbolje manifestuje njihova retorika koja je sve oštija, sve manje zasnovana na činjenicama i bez mogućnosti za uspostavljanje otvorenog dijaloga. Upravo iz ovih razloga, misija Škole demokratskog rukovođenja – upoznavanje drugačijeg od sebe i uspostavljanje konstruktivnog dijaloga, i danas, gotovo jednako kao i prije 13 godina, kada je ŠDR formirana, ne prestaje. Naprotiv. Čini se da je sada neophodnija nego ikad. Politička i finansijska kriza, tortura tokom protestnih okupljanja, hapšenja i umješanost visokih političkih funkcionera u slučajeve korupcije i organizovanog kriminala, rasprodaja i neadekvatno upravljanje državnim resursima svjedoče o neophodnosti nove i drugačije političke elite - one sa drugačijim vrijednostima kao prioritetima. Sposobne, kvalitetne i odgovorne političke elite, upravo onakve kakvoj mi kroz naše programe doprinosimo. Vjerujemo da u našoj mreži koju čine više stotina alumnista, mladih i sposobnih ljudi, ima mnogo onih koji će izaći iz sjenke, pokazati spremnost da se otrgnu od višedecenijske političke stagnacije i da svoje znanje usmjere ka kreiranju nove, drugačije političke strategije i strukture. I na tom putu, kao i na prethodnom, ŠDR će biti partner svima koji dijele našu viziju – stvaranje boljeg i pravednijeg društva.

O programu ŠDR-a:

Matjaž Gruden, direktor Direktorata za planiranje politika u Savjetu Evrope

Političke škole su nevjerojatno važan dio demokratskog reljefa u zemljama u kojima postoje jer su one rezultat jedne prihvaćene činjenice a to je da je demokratija više od izbora i da je demokratija više od toga da se dođe na vlast i da se ne silazi sa vlasti. U većini država gdje postoje, tamo gdje je pozitivan trend, mislim da dio zasluga ide upravo školama zbog te svoje poruke koju šalju i zbog doprinosa demokratskoj tranziciji.

Igor Lukšić, ministar vanjskih poslova i evropskih integracija u Vladi Crne Gore

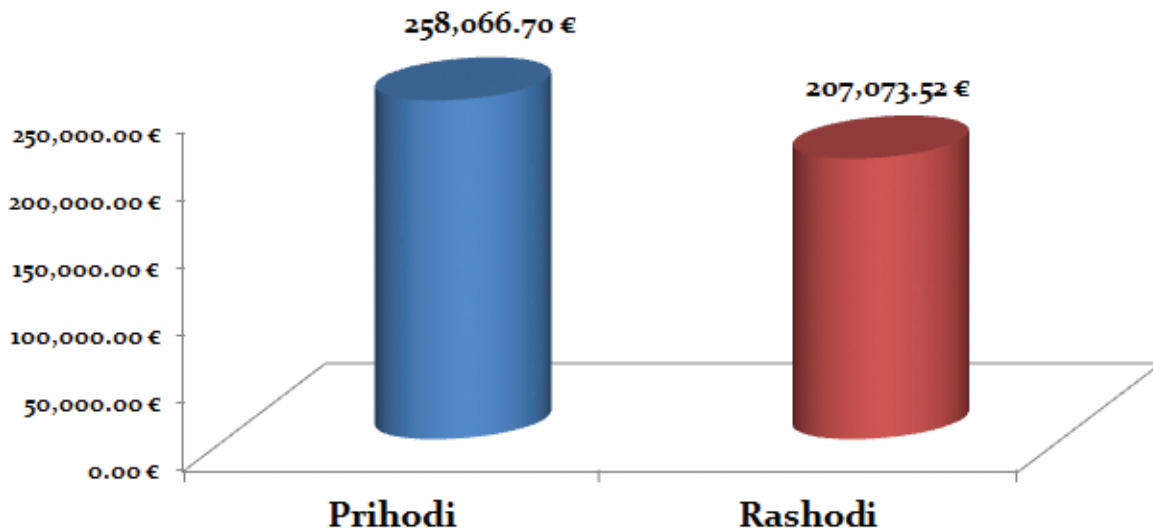
Škola demokratskog rukovođenja je važno mjesto za dijalog o izazovima sa kojima se suočava evropsko društvo i demokratija danas a kao što su politički ekstremizam, populizam, uticaj finansijske krize. Škola kao takva može da doprinese pronalaženju odgovora na ova pitanja. Misiju Škole treba posmatrati u kontekstu izgradnje kapaciteta društva sa kojim ćemo biti u stanju da na održiv način odgovorimo na izazove vladavine prava, dobrog upravljanja i profesionalne javne uprave a što su tri stuba procesa pregovora sa EU ali su takođe i tri kamena temeljca na kojima počiva uspješna država XXI vijeka.

Bojan Baća, sociolog, doktorant i saradnik na Univerzitetu York, alumnista ŠDR-a

Pored korisnih seminara i druženja što je i uloga neformalnog obrazovanja u Crnoj Gori, ŠDR nudi ne-posredno iskustvo “drugačijeg” u vidu posjeta Norveškoj i upoznavanja sa njihovim sistemom, koji se u mnogim aspektima doima kao neka druga planeta. Upoznavanje funkcionisanja tog sistema je, čini mi se, ostvarilo transformativni uticaj na sve alumniste koje poznajem: dakle, ukazalo na to kuda bi naše društvo – od pojedinca, preko lokalne zajednice, do države – trebalo da ide.

Prihodi i rashodi

Ukupan iznos prihoda 2015. godine iznosio je 258,066.70 eura a rashoda 207,073.52 eura

Donatori

- ◆ Ambasada Kraljevine Norveške - (Institucionalna podrška, 357.635 NOK, „Šta je demokratija u praksi – studijska posjeta Norveškoj“, 218.891 NOK)
- ◆ Fondacija Čarls Stjuart Mot - („Unapređenje građanskog aktivizma i učešća građana u Crnoj Gori“, 35.000 dolara)
- ◆ Ambasada Kraljevine Holandije - (Ugroženo novinarstvo: (Reaguj), 17.620 dolara)
- ◆ Ambasada Savezne Republike Njemačke - (Zapošljavanje Roma u Crnoj Gori, 44.370 eura)
- ◆ Savjet Evrope - (Škola demokratskog rukovođenja, 25.000 eura)
- ◆ UNDP - Crna Gora - (Mapiranje pomirenja u Crnoj Gori, 5.000 dolara)
- ◆ Komisija za raspodjelu dijela prihoda od igara na sreću - (Diskonektuj se, 6.590 eura)
- ◆ Fondacija braće Rokfeler - (Institucionalna podrška 80.000 dolara)
- ◆ Ambasada SAD u Podgorici - Program INL (Poboljšanje mogućnosti institucija koje se bave krivičnim pravom da bolje komuniciraju sa građanima o svom radu, 34.240 dolara)

Partneri

DOMAĆI NVO PARTNERI

- ◆ NVO CEDEM
- ◆ NVO ADP ZID
- ◆ NVO CDT
- ◆ NVO FAKT
- ◆ NVO Centar za prava djeteta
- ◆ NVO CRINK
- ◆ NVO Udruženje Egipćana
- ◆ NVO RUŽA
- ◆ NVO Forum MNE
- ◆ NVO Savez udruženja paraplegičara Crne Gore
- ◆ NVO Udruženje paraplegičara Podgorica
- ◆ NVO 4 Life
- ◆ NVO Institut socijalne inkluzije
- ◆ NVO LGBT Forum Progres
- ◆ NVO Safra
- ◆ NVO OZON
- ◆ NVO Alfa Centar
- ◆ NVO MogUI
- ◆ NVO Luka Berane
- ◆ NVO Udruženje preduzetnica

INOSTRANI NVO PARTNERI

- ◆ NVO YIHR Srbija
- ◆ NVO ARCT Albanija
- ◆ NVO IRCT Danska
- ◆ Asocijacija Škola političkih studija Savjeta Evrope

GA tim

UPOSLENI

- ◆ Razvojna direktorica: Ajša Hadžibegović
- ◆ Programski direktor: Boris Raonić
- ◆ Finansijsko-administrativna direktorica: Edina Hasanaga Čobaj
- ◆ Generalni sekretar: Darko M. Ivanović
- ◆ Koordinator programa ljudskih prava: Milan Radović
- ◆ Koordinatorke medijskih programa: Marina Bauk i Kristina Četković
- ◆ Urednica medijskih programa: Milica Đokđurić
- ◆ Koordinator programa vladavine prava: Zoran Vujičić
- ◆ Koordinator programa dobrog upravljanja: Edin Koljenović
- ◆ Koordinatorica Škole demokratskog rukovođenja: Sanja Rašović
- ◆ Menadžerka kancelarije: Jelena Vukoslavović Ristović
- ◆ IT menadžer i webmaster: Zoran Zola Vujačić
- ◆ Računovođa: Milena Golubović
- ◆ Finansijski menadžer: Ivana Drakić
- ◆ Finansijske: Blažo Crvenica
- ◆ Asistenti na programima: Ivana Srećković, Tijana Velimirović i Elvis Beriša

SARADNICI

- ◆ Pravni konsultant: dr Aleksandar Kovačević

IT i Administracija

Zoran Zola Vujačić
IT menadžer i webmaster

 zolavujacic@gmail.com
 [Zoran Zola Vujačić](#)

Jelena Vukoslavović Ristović
menadžerka kancelarije

 office@gamn.org

Gradanska alijansa

Civic Alliance – Aleanca qytetare